

A. ΤΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ

1. **Στο περιβάλλον:** Η ανοργάνωτη, χωρίς κανόνες και υποδομές βιομηχανική συγκέντρωση, σε συνδυασμό με νόμιμες και μη δραστηριότητες αλλά και τη νοοτροπία που υποθάλλπει η ασυδοσία, έχουν δημιουργήσει τεράστια περιβαλλοντική υποβάθμιση, που συνεχίζεται, κυρίως λόγω της αναρχίας και της αδράνειας αυτών που μπορούν να λύσουν το πρόβλημα δραστικά. Ειδική αναφορά πρέπει να γίνει στην ρύπανση των υδάτων και του υδροφόρου ορίζοντα με βαρέα μέταλλα, με προεξάρχον το εξασθενές χρώμιο, που έχουν επιφέρει σοβαρά δυσμενή αποτελέσματα στην υγεία και την γεωργική δραστηριότητα της περιοχής.

2. **Στην Υγεία:** Οι αρνητικές επιπτώσεις της περιβαλλοντικής ρύπανσης και υποβάθμισης του υδροφόρου ορίζοντα στην υγεία των κατοίκων της ευρύτερης περιοχής, από τα βαρέα και επικίνδυνα μέταλλα και τις εν γένει εκπομπές, πλανάται στον ορίζοντα, υποβαθμίζει και δυσφημεί τη μείζονα περιοχή της Βοιωτίας και της Στερεάς Ελλάδας.

3. **Στην πρωτογενή Παραγωγή:** Η μείζων περιοχή είχε και εξακολουθεί να έχει κυρίως αγροτικό χαρακτήρα, με μεγάλη παραγωγική δραστηριότητα σε όλα σχεδόν τα είδη γεωργικής παραγωγής. Μάλιστα, η γειτνίασή της με την Αθήνα και το εξ αυτού μειωμένο κόστος διακίνησης, δίνουν συγκριτικό πλεονέκτημα στους αγρότες της περιοχής. Δυστυχώς, εδώ και δεκαετίες τα υψηλής ποιότητας λόγω εδάφους και συνθηκών βοιωτικά γεωργικά προϊόντα έχουν συκοφαντηθεί, εν πολλοίς αδίκως, γιατί κανένας δεν μπορεί να προσδιορίσει και να συσχετίσει γεωγραφικά το χώρο ρύπανσης με το χώρο παραγωγής, με αποτέλεσμα οι αγρότες μας να αντιμετωπίζουν σοβαρό πρόβλημα διάθεσης των προϊόντων τους.

4. **Στην Χωροταξική Οργάνωση και τις υποδομές:** Η εγκατάσταση των βιομηχανιών έχει γίνει άναρχα, εκτός σχεδίου, σε αγροτεμάχια, μερικά εξ αυτών έχουν χαρακτηριστεί ως γη υψηλής παραγωγικότητας, χωρίς οποιαδήποτε οργάνωση και υποδομές. Δρόμοι υποτυπώδεις, δίκτυα ανύπαρκτα, γενικώς εικόνα αναρχίας στη δόμηση και στην περιβαλλοντική διαχείριση των κάθε λογής αποβλήτων (βιομηχανικών και άλλων).

5. **Στην Ανάπτυξη και την απασχόληση:** Εκτός από τον άμεσο και ορατό κίνδυνο των προβλημάτων που υφίστανται στην αδειοδότηση των επιχειρήσεων (προσφυγές στο ΣτΕ κλπ) αλλά και του υψηλού διοικητικού κόστους αδειοδότησης και λειτουργίας τους, η διατήρηση του χωροταξικού και περιβαλλοντικού χάους εμποδίζει τον εκσυγχρονισμό και τις επεκτάσεις/βελτιώσεις των υφισταμένων επιχειρηματικών υποδομών αλλά και την ανάπτυξη νέων εγκαταστάσεων. Ο πληθυσμός μειώνεται, η ζωή του εξελίσσεται μέσα σε σοβαρά προβλήματα και γενικά η περιοχή γερνάει και αργοπεθαίνει.

Β. ΓΙΑΤΙ ΔΕΝ ΛΥΘΗΚΕ ΤΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ ΕΩΣ ΣΗΜΕΡΑ

Το θέμα «Ασωπός» είναι γνωστό τοις πάσι ως το πρόβλημα που δεν «ακουμπάει» κανένας σοβαρά, με αποτέλεσμα να λιμνάζει δεκαετίες πλέον. Οι εμπλεκόμενες δημόσιες αρχές, οι οικολογικές και άλλες οργανώσεις και κινήματα, οι ΟΤΑ αλλά και οι εγκατεστημένες επιχειρήσεις και οι σύνδεσμοί τους, έχουν καταβάλλει διαχρονικά σημαντικές προσπάθειες για την άρση των αρνητικών παραμέτρων που έχουν καταγραφεί σε διάφορες μελέτες και έρευνες, χωρίς ωστόσο αυτές οι προσπάθειες να έχουν καρποφορήσει. Μεταξύ αυτών των προσπαθειών, διάφορες αποσπασματικές προτάσεις για λύσεις αμφίβολης αποτελεσματικότητας γίνονται προσχηματικά για να μην υλοποιηθούν ποτέ και για να αποτελέσουν άλλοθι ότι κάποιος κάτι έκανε. Μιλάμε γι' αυτούς που θα έπρεπε και μπορούν να λύσουν το πρόβλημα. Άλλοι βέβαια δεν ακουμπούσαν το πρόβλημα θεωρώντας το «καυτή πατάτα».

Είναι σημαντικό να επισημανθεί πως ένας από τους λόγους που εμπόδισαν την αντιμετώπιση του προβλήματος στο σύνολό του είναι πως συχνά αποτέλεσε αντικείμενο πολιτικής εκμετάλλευσης με εξαγγελίες κάθε φορά μεγαλεπήβολων και πανάκριβων φαραωνικών λύσεων και προτάσεων, που για το λόγο αυτό δεν μπορούσαν να υλοποιηθούν και οι συντάκτες τους το γνώριζαν. Μελέτες επί μελετών που μένουν στα συρτάρια και το πρόβλημα συνεχίζει να υπάρχει και να επεκτείνεται. Τα τελευταία μάλιστα χρόνια υπήρξε και το άλλοθι της οικονομικής κρίσης για να δικαιολογήσει την αδράνεια.

Το νομικό πλαίσιο για τα όρια των ρύπων και τις περιβαλλοντικές υποχρεώσεις των επιχειρήσεων άργησε να θεσμοθετηθεί στη χώρα μας, αφού θεσπίστηκε όταν είχε ήδη γίνει το κακό. Είχε όμως ως αποτέλεσμα τον περιορισμό και εν τέλει τη διακοπή της τροφοδότησης του υδροφόρου ορίζοντα με βαρέα μέταλλα και άλλους ρύπους και ειδικά με εξασθενές χρώμιο. Οι τακτικοί έλεγχοι των αρχών της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας δείχνουν πως οι βιομηχανίες στο σύνολό τους συμμορφώθηκαν και δεν χρησιμοποιούν πλέον εξασθενές χρώμιο στην παραγωγική τους διαδικασία. Η πολυετής όμως ασύδοτη δραστηριότητα δημιούργησε συσσώρευση της ρύπανσης του υδροφόρου ορίζοντα, που φαίνεται να παραμένει. Αυτό τουλάχιστον αποδεικνύουν ενδεικτικές μετρήσεις μας, οι οποίες σε συγκεκριμένα σημεία δείχνουν απαράδεκτα υψηλές συγκεντρώσεις. Μέχρι σήμερα δεν έχουν προσδιορισθεί οι πηγές της ρύπανσης και κυρίως δεν έχει γίνει τίποτα πρακτικό και χειροπιαστό για την εξυγίανση και την εξαφάνιση των ρύπων, που είναι και το ζητούμενο.

Γ. ΔΕΣΜΗ ΕΝΕΡΓΕΙΩΝ ΓΙΑ ΤΗ ΛΥΣΗ ΤΟΥ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΟΣ

Καταλήξαμε σε μια σειρά μέτρων, ενεργειών και πρωτοβουλιών που αφορούν:

- στην έρευνα και αποκάλυψη των πηγών της συσσωρευμένης ρύπανσης και αυτών που τη δημιούργησαν.
- στη μελέτη και υλοποίηση δράσεων εξάλειψης του προβλήματος και εξυγίανσης της περιοχής.
- στη δημιουργία ενός σταθερού μηχανισμού και διαδικασιών πρόληψης, ελέγχου και ελαχιστοποίησης της περαιτέρω περιβαλλοντικής ζημιάς.
- στην κατάρτιση και υλοποίηση ενός στρατηγικού σχεδίου περιβαλλοντικής εξυγίανσης και πολεοδομικής οργάνωσης της περιοχής με σκοπό τη μετατροπή της σε Οργανωμένο Υποδοχέα Επιχειρηματικότητας που θα επιτρέψει την αναβάθμισή της.
- στην διαρκή παρακολούθηση των συνεπειών στην υγεία των κατοίκων και την λήψη ανάλογων μέτρων.
- στην απενοχοποίηση της αγροτικής παραγωγής.

Σκεφτήκαμε όμως πως:

(α) το πρόβλημα είναι κυρίως δικό μας, της Βοιωτίας και της Στερεάς Ελλάδας

(β) πως δεν είναι ηθικό και έντιμο να κρυβόμαστε πίσω από το δάκτυλό μας και να περιοριζόμαστε στην διεκδίκηση της επίλυσής των προβλημάτων μας από το Κράτος, που αποδεδειγμένα αδρανεί δεκαετίες. Αυτήν άλλωστε τη διαφορετικότητά μας προβάλαμε στους πολίτες της Περιφέρειας και μας επέλεξαν.

(γ) δεν έχουμε δεσμεύσεις έναντι ουδενός.

(δ) πρέπει να μπορούμε μπροστά στην επίλυσή του με πρωτοβουλίες, σχεδιασμό, προτάσεις και δράσεις, ακόμα και πέρα από τις δυνάμεις μας που εν τέλει θα υποχρεώσουν και την πολιτεία να συμμετάσχει.

Στις σκέψεις μας αυτές βρήκαμε σύμμαχο και συμπαραστάτη τον κατ' εξοχήν αρμόδιο Δήμο Τανάγρας, στα γεωγραφικά όρια του οποίου εστιάζεται το πρόβλημα, και με αगाστή συνεργασία καταλήξαμε απο κοινού σε ένα πλήρες σχέδιο εκτεταμένων θεσμικών και πρακτικών παρεμβάσεων και δράσεων συνολικής αντιμετώπισης του προβλήματος για το παρόν και το μέλλον.

Δ. Η ΠΡΟΤΑΣΗ/ ΛΥΣΗ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΡΧΗΣ

I. Ρύπανση – Ρυπαντές - Έλεγχοι – Παρεμβάσεις

1. Με άμεσους στόχους: α) την ολοκλήρωση των ελέγχων, β) την αποκάλυψη των εστιών ρύπανσης και των υπαίτιων ρυπαντών και γ) την λήψη μέτρων εξυγίανσης και εξάλειψης των εστιών ρύπανσης, η Περιφέρεια Σ.Ε. θα χρηματοδοτήσει τις διεργασίες άσκησης συστηματικού ελέγχου, σε συνεργασία με εξειδικευμένους φορείς που έχουν την σχετική τεχνογνωσία και εμπειρία.

2. Στο ίδιο πλαίσιο των περιβαλλοντικών παρεμβάσεων και σε συνεργασία πάντα με το Δήμο Τανάγρας που θα μας εξασφαλίσει τις αναγκαίες υποδομές επί τόπου, θα στελεχώσουμε και θα λειτουργήσουμε άμεσα το **Παρατηρητήριο Περιβάλλοντος** στην περιοχή, για να έχουμε άμεση και συνεχή παρακολούθηση και εικόνα των επιβαρυντικών δράσεων και των υπαιτίων.

3. Στις περιβαλλοντικές παρεμβάσεις μας εντάσσεται η πρόθεσή μας για **άμεση εγκατάσταση ειδικού εξοπλισμού δραστικού περιορισμού της ρύπανσης του Ασωπού ποταμού από βαρέα μέταλλα και εξασθενές χρώμιο** στα διαπιστωμένα σημεία έκλυσης των ρύπων αυτών στον Ασωπό.

4. Στις περιβαλλοντικές Παρεμβάσεις εντάσσεται και η ολοκλήρωση της **ΚΑΤΑΓΡΑΦΗΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΟΥ & ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΟΥ ΜΗΤΡΩΟΥ** των επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στην περιοχή, που θα γίνει από τις υπηρεσίες της Π.Ε. Βοιωτίας με την πρόσληψη εποχικού προσωπικού.

II. Οργάνωση – Υποδομές – Επιχειρηματικό Πάρκο Εξυγίανσης.

1. Όπως αναφέρθηκε και παραπάνω η Βιομηχανική Περιοχή Οινοφύτων – Σχηματαρίου αποτελεί την πλέον οχλούσα περιβαλλοντικά και άναρχη πολεοδομικά Άτυπη Βιομηχανική Συγκέντρωση της Ελληνικής επικράτειας. Ταυτόχρονα αποτελεί τον μεγαλύτερο μητροπολιτικό πόλο ανάπτυξης της μεταποίησης και της επιχειρηματικότητας στον εθνικό χώρο. Το γεγονός αυτό, σε συνδυασμό με τη γεωγραφική θέση της περιοχής (γεινίαση με μητροπολιτικό κέντρο/ υπάρχουσες συγκοινωνιακές προσβάσεις) και το μέγεθος της έκτασης, δημιουργεί τις κατάλληλες προϋποθέσεις για **την ανάπτυξη ενός σύγχρονου οργανωμένου υποδοχέα** που θα συμβάλει τα μέγιστα στην τοπική οικονομία, την περιβαλλοντική αναβάθμιση της περιοχής και κυρίως στην ενίσχυση της απασχόλησης και της εθνικής οικονομίας.

Έτσι αποφασίσαμε να πάρουμε την πρωτοβουλία για την ανάπτυξη ενός Επιχειρηματικού Πάρκου Εξυγίανσης βασισμένου στις θεσμικές δυνατότητες και διαδικασίες του ν.3982/2011 για τα Επιχειρηματικά Πάρκα και υπό το πλαίσιο των ευκαιριών που θα παρασχεθούν από το ΕΣΠΑ

2014-2020 και τις λοιπές διαθέσιμες χρηματοδοτικές πηγές για υποδομές αυτού του τύπου. Ενός Πάρκου που θα συνδυάσει την θεσμική, χωροταξική, πολεοδομική Οργάνωση σε συνδυασμό με την εξυγίανση της επιβαρυμένης και πολλαπλώς συκοφαντημένης αυτής περιοχής.

2. Συναφές με το θέμα της Χωροταξικής και πολεοδομικής οργάνωσης της περιοχής είναι και το θέμα της **οριοθέτησης του Ασωπού Ποταμού** με βάση το Νόμο.

III. Παρατηρητήριο Υγείας.

Εξαιτίας της περιβαλλοντικής επιβάρυνσης που έχει καταγραφεί στην ευρύτερη περιοχή του Ασωπού ποταμού, αλλά και των επιβαρυντικών στοιχείων για την υγεία των κατοίκων, όπως έχουν προκύψει και από σχετικές επιδημιολογικές μελέτες, θεωρούμε αναγκαία και συμπληρωματική με τις παραπάνω δράσεις, τη σύσταση και λειτουργία Παρατηρητηρίου και **Κέντρου Προαγωγής Υγείας Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας στον Δήμο Τανάγρας**. Η εξασφάλιση των πόρων για τη λειτουργία του Παρατηρητηρίου θα γίνει με ευθύνη της Περιφέρειας και ο προβλεπόμενος χρόνος λειτουργίας θα είναι τουλάχιστον 4 έτη.

Κεντρικός σκοπός του Παρατηρητηρίου θα είναι η καταγραφή, ανάλυση, παρακολούθηση και προαγωγή της υγείας των κατοίκων της περιοχής.

Οι στόχοι του Παρατηρητηρίου και Κέντρου Προαγωγής Υγείας θα είναι:

- η συστηματική παρακολούθηση της υγείας των κατοίκων και η έγκαιρη αναγνώριση πιθανών προβλημάτων υγείας που εμφανίζουν υψηλή συχνότητα στον πληθυσμό.
- η συστηματική παρακολούθηση της περιβαλλοντικής επιβάρυνσης της περιοχής με στόχο την πρόληψη πιθανής επέκτασης του προβλήματος.
- η συνεχής ενημέρωση των κατοίκων επί θεμάτων που άπτονται της δημόσιας υγείας και ο σχεδιασμός και η υλοποίηση στοχευμένων δράσεων προαγωγής υγείας.

Ως περιοχή εποπτείας του Παρατηρητηρίου και Κέντρου Προαγωγής Υγείας θα ορισθεί ο Δήμος Τανάγρας, που περιλαμβάνει τις Δημοτικές Ενότητες Οινοφύτων, Σχηματαρίου, Τανάγρας και Δερβενοχωρίων, οι οποίες αποτελούν τις πλησιέστερες περιοχές στον Ασωπό ποταμό και τη βιομηχανική ζώνη.

Η δράση αυτή θα υλοποιηθεί σε συνεργασία, στα πλαίσια προγραμματικής σύμβασης που θα υπογράψει η Περιφέρεια με το Εργαστήριο Υγιεινής, Επιδημιολογίας και Ιατρικής Στατιστικής του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών. Στο πλαίσιο υλοποίησης του έργου, η Ιατρική Σχολή Αθηνών θα συνεργαστεί με Πανεπιστήμια και Ινστιτούτα της

Πρωτοβουλία της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας για την οριστική και αποτελεσματική επίλυση του μείζονος προβλήματος στην περιοχή του ΑΣΩΠΟΥ| Βασικά σημεία της εισήγησης

Ελλάδας και του εξωτερικού, όπως το Πανεπιστήμιο του Dartmouth, το Τεχνολογικό Πανεπιστήμιο Κύπρου, το Ινστιτούτο Προληπτικής Περιβαλλοντικής και Εργασιακής Ιατρικής, Prolepsis κ.α. Για την πραγματοποίηση των περιβαλλοντικών μετρήσεων και των εργαστηριακών εξετάσεων θα υπάρξει συνεργασία με πιστοποιημένα εργαστήρια της Ελλάδος και του εξωτερικού

VI. Εξασφάλιση Πόρων.

Η Περιφέρεια δεσμεύεται να διαθέσει σταδιακά, από τα πενιχρά της διαθέσιμα, τους οικονομικούς πόρους που απαιτούνται. Κυρίως όμως δεσμεύεται να υποστηρίξει σθεναρά σε κάθε Ελληνική ή Ευρωπαϊκή Αρχή την διάθεση πόρων από όλα τα χρηματοδοτικά εργαλεία που είναι συμβατά με τις συγκεκριμένες δράσεις, αξιοποιώντας όλες τις ειδικές χρηματοδοτήσεις από Εθνικούς και Ευρωπαϊκούς πόρους.